CJUE: cetăţenii Uniunii care se deplasează într-un stat membru a cărui cetățenie nu o au pentru a căuta un loc de muncă pot fi excluși de la beneficiul anumitor prestații sociale

Concluziile avocatului general în cauza C-67/14

Jobcenter Berlin Neukölln/Nazifa, Sonita, Valentina și Valentino Alimanovic

În opinia avocatului general Melchior Wathelet, cetăţenii Uniunii care se deplasează într-un stat membru a cărui cetățenie nu o au pentru a căuta un loc de muncă pot fi excluși de la beneficiul anumitor prestații sociale

Totuși, atunci când persoana în cauză a desfășurat deja o activitate salariată, nu i se poate refuza acordarea unor astfel de prestații în mod automat, fără o examinare individuală

În Hotărârea Dano1, Curtea de Justiție a statuat recent că statele membre pot exclude de la beneficiul prestațiilor de asistență socială cetățenii Uniunii care intră pe teritoriul lor fără intenția de a găsi un loc de muncă. Această cauză a vizat prestațiile germane ale asigurării de bază („Grundsicherung”), care urmăresc în special să asigure subzistența beneficiarilor.

În prezenta cauză, Curtea este chemată să se pronunțe asupra

problemei dacă astfel de prestații pot fi de asemenea refuzate unui cetățean al Uniunii care este în căutarea unui loc de muncă după ce a fost deja încadrat în muncă pe o anumită perioadă în statul membru gazdă.

Doamna Nazifa Alimanovic și cei trei copii ai săi, Sonita, Valentina și Valentino, au toți cetățenia suedeză. Cei trei copii sunt născuți în Germania în 1994, în 1998 și, respectiv, în 1999. După ce au locuit în străinătate familia a revenit în Germania în iunie 2010. Între această dată și luna mai 2011, adică timp de mai puțin de un an, doamna Alimanovic și fiica sa cea mare, Sonita, au fost active în Germania în posturi de scurtă durată sau ocazionale. De la acel moment, cele două femei nu au mai desfășurat o activitate profesională. De la 1 decembrie 2011 și până la data de 31 mai 2012, ele au primit alocații de subzistență pentru beneficiarii apți de muncă („Arbeitslosengeld II”), iar Valentina și Valentino au beneficiat de alocații sociale pentru beneficiarii inapți de muncă. Ulterior, autoritatea germană competentă, Jobcenter Berlin Neukölln, a încetat să plătească aceste alocații apreciind că, în calitate de solicitanți de muncă străini, doamna Alimanovic și fiica sa cea mare, Sonita, dar și, pe cale de consecință, Valentina și Valentino, erau excluși de la beneficiul alocațiilor în discuție. Astfel, potrivit legiuitorului german, străinii (și membrii familiilor acestora) al căror drept de ședere este justificat numai de căutarea unui loc de muncă nu pot pretinde astfel de prestații. Sesizat cu acest litigiu, Bundessozialgericht (Curtea Federală de Contencios Social, Germania) solicită Curții să stabilească dacă această excludere este compatibilă cu dreptul Uniunii.

În concluziile sale din această zi, avocatul general Melchior Wathelet pleacă de la ipoteza potrivit căreia prestațiile în discuție în prezenta cauză, la fel ca în cauza Dano, privesc (cel puțin în mod preponderent) să asigure mijloacele de existență necesare pentru a duce o viață conformă cu

demnitatea umană, iar nu (sau, atunci, doar cu titlu subsidiar) să faciliteze accesul pe piața muncii. Rezultă că aceste prestații trebuie calificate drept prestații de asistență socială în sensul directivei „cetățeanul Uniunii”.

Amintind că discriminarea unui cetățean al Uniunii pe motiv de cetățenie sau naționalitate este interzisă, directiva prevede o derogare de la acest principiu în ceea ce privește prestațiile de asistență socială. Astfel, potrivit directivei, un stat membru nu este obligat să acorde dreptul la prestații de asistență socială în timpul primelor trei luni de ședere sau, după caz, în timpul perioadei mai lungi de căutare a unui loc de muncă, pentru cetățenii Uniunii care au intrat pe teritoriul său în acest scop.

Potrivit avocatului general, această excepție trebuie interpretată în mod strict și limitările care decurg din aceasta trebuie să fie legitime. Domnul Wathelet propune așadar **să se distingă trei ipoteze**.

În primul rând, un resortisant al unui stat membru care intră pe teritoriul unui alt stat membru unde locuiește (de mai puțin de trei luni sau de mai mult de trei luni) ***fără* a urmări obiectivul de a căuta un loc de muncă poate fi în mod legitim,** astfel cum a statuat Curtea în Hotărârea Dano, **exclus de la beneficiul prestațiilor de asistență socială, pentru a se menține echilibrul financiar al sistemului național de securitate socială**.

În al doilea rând, o astfel de excludere este de asemenea legitimă, din aceleași motive, **în ceea ce privește un resortisant al unui stat membru care intră pe teritoriul unui alt stat membru pentru a căuta un loc de muncă**.

În schimb, referitor, în al treilea rând, la un resortisant al unui stat membru care locuiește de mai mult de trei luni pe teritoriul unui alt stat membru unde a desfășurat o activitate salariată, avocatul general apreciază că prestațiile în

discuție nu îi pot fi refuzate în mod automat.

Este adevărat că un cetățean al Uniunii care a desfășurat pe teritoriul național o activitate profesională timp de mai puțin de un an poate, conform dreptului Uniunii, să îşi piardă calitatea de lucrător după șase luni de șomaj (în cazul doamnei Alimanovic și a fiicei sale Sonita, acest lucru s- a întâmplat în luna decembrie 2011).

Cu toate acestea, **este contrar principiului egalității5 ca un cetățean al Uniunii să fie exclus în mod automat de la beneficiul prestațiilor de asistență socială, precum cele în cauză, după o perioadă de șomaj involuntar de șase luni ulterioară unei activități profesionale de mai puțin de un an fără a permite acestui cetățean să demonstreze existența unei legături reale cu statul membru gazdă.**

În această privință, pe lângă elementele care reies din contextul familial (precum școlarizarea copiilor), căutarea unui loc de muncă în mod efectiv și real, pe o perioadă rezonabilă, este un element care poate dovedi existența unei astfel de legături cu statul membru gazdă. Desfășurarea unei activități salariate în trecut sau chiar faptul de a fi găsit un nou loc de muncă ulterior introducerii cererii de acordare a unor prestații sociale ar trebui să fie de asemenea luate în considerare în acest sens.

Dincolo de întrebările adresate de Bundessozialgericht, domnul Wathelet subliniază că, **dacă se dovedește că copiii Valentina și Valentino Alimanovic urmează în mod regulat o formă de școlarizare în cadrul unei instituții situate în Germania** (ceea ce revine Bundessozialgericht să verifice)**, ei au – la fel ca mama lor, doamna Alimanovic – un drept de ședere pe teritoriul german în temeiul dreptului Uniunii.** Astfel, copiii unui resortisant al unui stat membru care este sau a fost încadrat în muncă în statul membru gazdă și părintele care le asigură în fapt îngrijirea se

pot prevala, în acest din urmă stat, de un drept de ședere **pentru simplul fapt că dreptul Uniunii6 conferă acestor copii un drept de acces la instruire**. Acest drept de ședere nu depinde de condițiile definite în directiva „cetățeanul Uniunii” (printre care figurează mai ales resursele suficiente și asigurarea medicală completă). **În aceste condiții, excluderea de la beneficiul prestațiilor de asistență socială prevăzută de legislația germană nu ar fi aplicabilă situației doamnei Alimanovic și nici situației celor doi copii mai mici ai acesteia**, întrucât nu privește decât persoanele „al căror drept de ședere este justificat numai de căutarea unui loc de muncă și membrii familiilor acestora”.